

ISTORICUL POMPIERILOR MILITARI DIN ORAȘUL CÂMPULUNG MUȘCEL (1871-1944)

Ionela Nițu¹

ionela31@gmail.com

Dan Ovidiu Pintilie

Keywords: *Military firefighters, Câmpulung Town, Mușcel County, Fires, XIX-XX-th Centuries.*

Abstract: *The study refers to the history of the military firefighters unit from Câmpulung Mușcel, starting with its foundation and up to the beginning of the Second World War. Beside organization, endowment, personnel, there are presented also several large fires occurred in the town, to which the military firefighters intervened with the owned technique and the organization of some rescue services from floods and the passive defense of the County population.*

La începutul secolului al XIX-lea, în Principatele Române s-a trecut la înlocuirea serviciilor de pompieri bazate pe voluntariat și solidaritatea comunității, cu forme moderne, corespunzătoare dezvoltării celor două state. Ca urmare, în Iași la 1835 și la București în 1844-1845, au fost înființate unități de pompieri militari încadrate în armata pământească, soldații efectuând instrucție de infanterie în paralel cu cea de specialitate. Ulterior, în orașele de reședință ale județelor au fost înființate servicii de pompieri profesioniști, de tip militar, din cauza ineficienței organizării de până atunci a activității de stingere a incendiilor, în special în orașe.

În acest mod, se rezolvau problemele disciplinei, pregătirii, dotării, intervenției rapide, motivației reduse a civililor pentru participarea la intervenții și alte greutăți cu care se confruntaseră formele de organizare anterioare.

Serviciul pompierilor comunei urbane Câmpulung Mușcel a fost înființat printre cele dintâi din țară pe baza Regulamentului dat în 23 septembrie 1871 de Ministerul de Interne și publicat în „Monitorul Oficial” nr. 217 din 1/13 octombrie 1871 privind reorganizarea Comenzilor de pompieri urbani². Potrivit regulamentului, toate comunele urbane din țară erau obligate, conform art. 15 din Legea comunelor să aibă o Comandă de pompieri, proporțională cu numărul locuitorilor și mijloacele sale financiare. Conform art. 3 „speciala însărcinare a acestor comenzi era apărarea clădirilor de incendiu. Nicio altă însărcinare, în afară de aceasta, nu li se poate pune”. Pompierii erau angajați pe termen de trei ani dintre gradele inferioare ce serviseră în armată și care posedau certificate „de bună conduită” sau din voluntarii care dovediseră o bună conduită, oameni robuști și care aveau cunoștințe de zidărie și dulgherie. Uniforma era formată din pantaloni de pânză, manta, cojoc scurt cu mâneci pentru iarnă, coif de alamă, bonetă de postav tivit, pantaloni de postav ser, cingătoare și spențer de postav ser.

¹ **Ionela Nițu**, consilier superior la Serviciul Județean Vâlcea al Arhivelor Naționale, doctorand în istorie; **Dan Ovidiu Pintilie**, doctor în istorie, șef serviciu Serviciul Județean Argeș al Arhivelor Naționale.

² *Monitorul Oficial* nr. 217 din 1/13.10.1871, p. 1151.

Consiliile comunale treceau în bugetele lor sumele necesare pentru cumpărarea pompelor, sacalelor, cailor, donițelor, căngilor, topoarelor, scărilor, cingătorilor și a altor obiecte necesare comenzii și întreținerea lor. Tot în bugete erau trecute și sumele totale ale salariilor pentru oameni, solda „hotărâtă pentru șefi”, precum și orice sume date pentru gratificații.

Ministerul de Război avea sub autoritatea sa comanda pompierilor, atribuțiile și executarea regulamentară a serviciului, înaintările în grad, mutările, poliția, disciplina, ținuta, echipamentele și verificarea contabilității. Ministerul de Interne era întotdeauna consultat pentru numirea șefilor comenzilor și avea dreptul de supraveghere în ceea ce privește localurile, echipamentele, mutarea și revocarea șefilor pentru motive cunoscute de ei. Comandanții, doar în timp de război erau în subordinea autorităților militare, pe timp de pace ei nefiind datori a se supune comandanților de garnizoană. Pompierii, având o activitate cu totul aparte de serviciul militar, ei nu puteau fi considerați ca făcând parte din garnizoana militară a orașului și ca urmare nu puteau primi o altă însărcinare ca și alte trupe. Șeful comenzii era special însărcinat cu conducerea și activitatea serviciului având legături directe cu autoritățile civile și militare în limitele fixate de regulamentul emis.

Trupele de pompieri, ale căror misiuni au fost extinse, au fost organizate în baza legilor organice din 1872 și 1874 pe divizioane, baterii, semibaterii și secțiuni în Capitală și reședințele de județ, potrivit importanței acestora, formând artileria teritorială. Ele se aflau sub directă autoritate a Ministerului de Război. De la 1/13 aprilie 1874 toate „comenzile urbane” au fost înlocuite în reședințele de județ cu subunități militare, conduse de ofițeri de artilerie sau geniu. Ca urmare a acestei reorganizări, comunele au trebuit să cedeze Ministerului de Război toate mașinile, pompele, harnașamentele, caii și celelalte instrumente. Întreținerea pompierilor revenea în proporție de 2/3 orașelor și de 1/3 Ministerului de Război. Comanda Câmpulung, în 1876, făcea parte din Divizionului 1 pompieri București, Craiova-Pitești-Turnu Severin cu 3 baterii participând în luptele purtate în Războiul de Independență din 1877-1878. După Războiul de Independență, cele 14 baterii de pompieri-artileriști au trecut în subordinea Regimentelor de artilerie până la înființarea inspectoratului pompierilor militari prin Înalt Decret Regal nr. 2222/1912.

În baza convențiilor încheiate între orașe și Ministerul de Război, prin Comandamentul pompierilor militari, personalul tuturor secțiilor de pompieri militari, întreținuți de orașe, reprezentau un plus peste efectivul armatei, astfel încât toți oamenii acelor unități trebuiau întreținuți suplimentar, sarcina căzând asupra orașelor. Conform legii din 1874, subvenția întreținerii pompierilor era prevăzută în bugetul statului la venituri astfel că primăria Câmpulung trebuia să verse la tezaur anual sume de subvenție pe baza alocațiilor fixate de Ministerul de Război³.

Din 1879 – data numirii un comandant special în persoana lt. D. Manolescu – secția a început să se doteze și să se organizeze după mijloacele financiare ale primăriei Câmpulung. Prin ordinul general nr. 3149 din 09.07.1891 al Ministerului

³ Serviciul Județean Argeș al Arhivelor Naționale (în continuare S.J.A.N. Argeș), fond Primăria Câmpulung, dosar 17/1931, f. 107.

de Război se desființează bateriile de pompieri artileriști și se înființează în orașe, secții de pompieri, ca și în orașul Câmpulung unde aceasta s-a înființat în 1902.

Bugetul acestui serviciu era la 16.12.1911 în sumă de 26.800 lei din care 18.840 lei reprezentau cheltuielile de personal, iar 7960 lei cheltuieli cu întreținerea (furaje, reparații și „primeriri” de cai)⁴. În afară de locotenentul în rezervă D. Manolescu care va rămâne în funcție până la 1 aprilie 1912, serviciul mai avea un sergent major cu un salariu de 100 lei lunar, doi caporali cu un salariu de 60 lei lunar fiecare și 20 de pompieri cu un salariu de 55 lei lunar fiecare. În iunie 1911, Ministerul de Interne recompensa din fondul „Carol I” trei pompieri cu suma de 7 lei fiecare pentru „devotamentul și bărbăția” de care au dat dovadă cu prilejul unor incendii întâmplate în localitate în anul 1910-1911⁵.

Comandantul pompierilor adresându-se, în 17 noiembrie 1911, primarului orașului Câmpulung îi arăta că: „la un caz de incendiu mare nu s-ar putea lua precauțiuni de apărare din cauza lipsei de oameni și a cailor care trebuie înhămați la instrumentele de apărare – că cu una pompă și trei sacale nu putem face nimic – după cum rămânem de multe ori din cauza corvezilor și cailor răspândiți căci focul nu așteaptă până ce vin oamenii din răspândire fiindcă personalul este așa de restrâns încât nici nu este suficient pentru toate aparatele”⁶. În mai 1911, suprafața orașului era de 10 km² având 14.786 locuitori și 2300 locuințe. Clădirile și edificii mari nu aveau organizate în interior „depozite de apă contra incendiilor” doar Regimentul local 30 Mușcel având o pompă mică care însă nu era suficientă în caz de incendiu. Apa era procurată din râul Târgului și dintr-un canal ce traversau orașul. Gurile de apă se aflau la o distanță medie de 100 m⁷. Trebuiau de asemenea procurate de urgență și tot felul de furnituri (perii pentru curățatul cailor, harnașamente, vaseline pentru unsul copitelor cailor, „țilindrele pompelor”, cuie, nituri) precum și înlocuirea butoaielor de lemn degradate, deoarece „nu avem cu ce ne servi”, spunea într-un raport din luna aprilie 1911 comandantul serviciului.

Ca dotare, serviciul va ajunge să dețină trei pompe de producție germană trase de câte doi cai din care două fixe și una demontabilă, 10 sacale din care șase erau din fier fabricate la Viena și trase de un cal, iar trei sacale cu vase din lemn cu o capacitate de 30 dal, două butoaie de 318 l și unul de 293 l, un car pentru unelte, o scară mecanică, de producție belgiană cu patru manivele, pe roți, două scări din câte două bucăți, una și două scări mai mici pentru acoperișuri, opt căngi de fier, opt furci de fier, opt lopeți, 10 topoare, felinare portative, trei furtunuri de 89, 95 și 100 m, 16 cai, harnașamente, perii, chingi, cutii pentru ovăz, cântar, găleți⁸ etc. Acesta reprezenta inventarul averii predate la 1 aprilie 1912 de către lt. D. Manolescu care se retrăgea din funcția de comandant, după 33 ani de activitate, înlocuitorului său Constantin M. Mihăescu.

Noul comandant, în aprilie 1912, solicita primarului orașului Alexandru Mușatescu „în interesul siguranței publice” să fie înființate trei-patru posturi

⁴ *Ibidem*, dosar 1/1911, f. 89.

⁵ *Ibidem*, f. 40.

⁶ *Ibidem*, dosar 1/1911, f. 83.

⁷ *Ibidem*, f. 23.

⁸ *Ibidem*, dosar 7/1912, f. 3-6.

telefonice (primele înființate în 1910 în București), în punctele principale și bine împărțite „în pozițiunile unde se va chibzui că se poate observa mai bine”. Gardiștii trebuiau să fie „atât în timpul zilei, cât mai mult în timpul nopții” întotdeauna la posturile lor, atenți la cel mai mic zgomot și cu „abilitate să ne anunțați prin postul cel mai apropiat, fie telefonic, fie prin țignal, cu precizie locul unde este focul”⁹. Propunea, de asemenea, desființarea postului de sus din „Observatorul de foc”, care era „aproape inutil” deoarece noaptea nu putea indica precis locul incendiului ci cel mult direcția. Postul telefonic putea fi înlocuit cu un țignal dat gardianului din postul de lângă cazarma pompierilor, „care la rându-i și imediat să anunțe santinelele pompierilor”.

Din ordinul Ministerului de Război cu nr. 11.331/1912, C.M. Mihăescu, după numire, a fost trimis să efectueze practică timp de două luni la Compania de Pompieri București, pe cheltuiala și întreținerea proprie, iar la final a primit certificatul nr. 22 conform ordinului Ministerului de Război nr. 13.625 din 30 martie 1912¹⁰. Conform ordinului 166/1911 al Ministerului de Război, uniforma prevăzută a fi purtată de „capii de pompieri”, ofițeri de rezervă era uniforma armeei de origine. Dorind să poarte uniformă, C.M. Mihăescu arăta că la un incendiu din localitate, nefiind în uniformă, nu se impunea în fața pompierilor și particularilor, comandantul „fiind o autoritate de mare importanță în asemenea împrejurări, lipsindu-i uniforma care impunea și îi dă înfățișarea și tonul de a fi ascultat”.

Ca urmare, comandantul a primit aprobarea nr. 103 din 11.05.1912, să poarte numai uniforma de plutonier de infanterie (subofițer) fiind sergent rezervist de infanterie, „după cum poartă și ceilalți comandanți de pompieri din orașele limitrofe”. Ordinul era dat de către comandantul garnizoanei Câmpulung cu care șeful pompierilor intrase în conflict. Acesta, într-un raport înaintat primarului orașului, preciza că „nu se poate conforma dispozițiilor” deoarece „ce respect și impunere aş putea avea în fața oamenilor ce compun personalul acestei comenzi, care sunt recrutați din oameni simpli, nedisciplinați și fără nicio cultură militară”¹¹. Autoritățile militare însă nu puteau permite unui grad inferior „să uzurpeze uniforma de locotenent de artilerie și câștigând prin aceasta dreptul la salutul ofițerilor activi, mai mici în grad ca dânsul”. Până la reglementarea acestui conflict de către minister se recomanda șefului pompierilor următoarele: „cred că comandantul pompierilor poate să poarte uniforma de plutonier care corespunde funcției și soldei ce are” fiind amenințat cu „penalități militare dacă o mai poartă”.

În iulie 1916, comandantul pompierilor a fost mobilizat pe câmpul de luptă astfel că, conform ordinului Ministerului de Interne nr. 1120 din 15.07.1916, căpitanul în retragere D. Manolescu a fost mobilizat ca și comandant al corpului de pompieri al orașului Câmpulung¹². În data de 15 august acesta s-a prezentat la primărie pentru a-și lua serviciul în primire asistat de secretarul primăriei. Deși după bugetul serviciului în state erau trecuți 26 pompieri, în realitate mai rămăseseră 14, restul fiind mobilizați pentru front. Pentru a nu suferi serviciul,

⁹ *Ibidem*, f. 8.

¹⁰ *Ibidem*, f. 12.

¹¹ *Ibidem*, dosar 7/1912, f. 38-41.

¹² *Ibidem*, dosar 6/1916, f. 80.

Manolescu a întocmit un raport prin care a solicitat înlocuirea pompierilor lipsă cu 22 milițieni, mobilizarea omului de serviciu de la primăria și numirea lui ca ordonanță a comandantului, precum și lemne de foc în toiuul verii. Ca urmare, primarul, nemulțumit de atitudinea lui D. Manolescu, l-a somat la 31.08.1916 pe C.M. Mihăescu să dea în primire lui Ion Arvătescu, fost sergent de pompieri, decorat pentru „abnegațiune și devotament în serviciu” și care era mult mai modest „în pretențiunile față de timpurile grele prin care trecem”¹³. Totodată, primarul arăta că la „Serviciul de incendiu se cere oameni tineri și sprinteni”, iar D. Manolescu chiar dacă nu avea încă 60 ani „nu mai aveți agerimea ce se cere funcției de comandant de pompieri”.

Conform raportului întocmit de sergentul major Gheorghe Grecu care a girat serviciu până la numirea lui I. Arvătescu arăta într-un raport că era necesari un număr de 35 oameni care erau împărțiți astfel: 15 la cele trei pompe, 8 la cele 8 sacale, 2 la carul cu unelte și 10 care să mănuiască topoarele, cazmalele și furcile¹⁴. Caii utilizați la pompele de incendiu erau scutiți de mobilizare, iar reparațiile tuturor materialelor de incendiu, conform dispozițiilor Ministerului de Război nr. 21.183/1916 erau executate la Arsenalul Armatei plata făcându-se prin ramburs de primărie, într-un interval de 3-4 ani¹⁵.

Declanșarea războiului în 1916 va face ca secția să piardă toți caii care au fost luați de Regimentul 11 Artilerie precum și două pompe, secția rămânând doar cu una. Din cauza aceasta, intervențiile la incendii se făceau cu multă întârziere, cum a fost și incendiul din 12 februarie 1918 când au ars casele lui Petre Gheorghiu din strada Cuza Vodă, nr. 30, focul pornind de la scânteile aruncate de coșul unei locomotive de tren, linia ferată fiind la o depărtare de numai 3 metri. Singura pompă de stins pe care o mai avea orașul a sosit după o jumătate de oră când focul cuprinsese și casa vecină, așa că acestea au ars în două ore, rămânând doar câteva ziduri¹⁶. În urma acestui incendiu s-au purtat tratative, după război, pentru mutarea liniei ferate de pe bulevardul Cuza Vodă, mahalaua Vișoi, mai ales din cauza „permanentei dificultăți avute de primărie cu locuitorii riverani ai căii ferate”¹⁷. Primăria a acceptat să cedeze un teren Cooperativei Râul Târgului, iar aceasta să despăgubească primăria pentru terenul pe care a construit noua linie ferată.

În decembrie 1918, serviciul de pompieri s-a adresat Ministerului de Război solicitând să i se dea un număr de 12 cai din rezerva ministerului, dar nici în august 1919 ministerul nu a dat nici un răspuns, astfel că nu s-a putut interveni la timp la incendii „care au distrus clădiri din oraș, care ar fi putut să fie localizate cu ușurință”. Apropierea iernii, când focurile se înmulțeau, i-a determinat pe pompieri să solicite din nou cai, din cei aduși din Ungaria, aflați în parcul de la Căineni, și două căruțe, care rămăseseră de la germani și care erau la Inspectoratul Agricol, deoarece „noi nu putem găsi niciun mijloc de salvare a nevoiașilor”¹⁸. În august

¹³ *Ibidem*, f. 65, 80.

¹⁴ *Ibidem*, f. 81.

¹⁵ *Ibidem*, f. 7,26,28.

¹⁶ *Ibidem*, dosar 5/1918, f. 49.

¹⁷ *Ibidem*, dosar 47/1926, f. 1-4.

¹⁸ *Ibidem*, dosar 16/1919, f. 29,46,49,60.

1919, căruțele au fost cumpărate de primărie cu prețul de 650 lei, respectiv 850 lei, iar serviciul a primit 12 cai dați de Comisia de rechiziții din cadrul Comandamentul trupelor din Transilvania, cu sediul la Debrecen, Ungaria. Caii au fost aduși personal de comandantul C.M. Mihăescu, care și-a reluat activitatea, cu trenul până la Brașov, iar de acolo au fost transportați la Câmpulung¹⁹. A fost recuperată, de asemenea, în octombrie 1919, una din pompele serviciului care fusese abandonată de trupele române în retragere în 1916 la Râmnicu-Sărat, astfel că serviciul avea în dotare 2 pompe. A fost reparat localul secției care fusese distrus la plecarea de trupele germane și s-a predat de către Ministerul de Război, în noiembrie 1919, șase perechi de hamuri model rusec²⁰.

Conform inventarului întocmit de sublocotenentul C.M. Mihăescu, în 6 martie 1920 și înaintat primăriei, Serviciul de pompieri deținea trei pompe fabricate în Germania, șase sacale din fier fabricate la Viena, trase de câte un cal, două sacale cu vase din lemn, un furgon cu patru scări belgiene, o trăsură, o brișcă, 10 topoare, patru donițe, patru cângi, o furcă, hamuri, lanțuri și 15 cai²¹.

Procesul de reformă a instituției pompierilor s-a amplificat în perioada 1920-1937 când serviciile de pompieri din orașele țării au fost dotate treptat cu mașini și utilaje specifice, dar au suferit și unele transformări și reduceri de buget. Trebuie să amintim Înaltul Decret regal 2.222 din 1912 prin care se înființează Inspectoratul Pompierilor Militari și care, în 1929, se va transforma în Comandament de armă, iar prin Înaltul Decret nr. 815 din 03.04.1936 Legea de organizare a pompierilor va stabili un sistem unitar de înființare și de activitate a tuturor pompierilor.

În ianuarie 1921, primăria Câmpulung, la solicitarea primăriei Focșani, arăta că nu avea nici un Regulament nou referitor la organizarea serviciului de pompieri, care exista de peste 30 de ani și care se compunea din sediu, trei pompe, 12 sacale, trăsuri pentru unelte, 14 cai și 20 de oameni sub comanda unui sublocotenent de rezervă, C.M. Mihăescu. Întreținerea întregului serviciu costa orașul 82.800 lei anual din care salariile oamenilor erau 300 lei lunar comandantul, 160 lei lunar un sergent major, 130 lei un sergent și 100 lei pentru fiecare din cei 18 soldați²².

În 20 martie 1921, a avut loc un „groaznic incendiu” la societatea forestieră „Râul Târgului” la care pompierii au intervenit cu toate aparatele serviciului și anume: două pompe cu furtun de 75 m, patru sacale de fier și 10 pompieri echipați și încălțați chiar în acea zi „cu bocanci noi”²³. Din cauza drumurilor desfundate, traversării a numeroase șine de cale ferată, până la sediul societății s-au rupt arcurile de la roțile pompei cea mai bună, s-au deplasat arcurile la cea de-a doua și s-au rupt arcurile de la roțile uneia din sacale. După stingerea incendiului care s-a făcut cu mult efort, reparațiile la vehicule au fost efectuate la atelierele de fierărie și lemnărie ale fraților C.P.D. Smărândescu din Câmpulung, str. Crucea de Piatră²⁴.

¹⁹ *Ibidem*, f. 60,69.

²⁰ *Ibidem*, f. 79.117, 119, 145-147.

²¹ *Ibidem*, dosar 30/1920, f. 19-21.

²² *Ibidem*, dosar 14/1921, f. 6.

²³ *Ibidem*, f. 25.

²⁴ *Ibidem*, f. 36.

La ordinul Ministerului de Interne – Serviciul statistici și studii cu nr. 14.453 din 01.03.1922, Serviciul de pompieri al orașului raporta existența unui comandant, în persoana lui C.M. Mihăescu, sublocotenent în rezervă, de artilerie, bugetar cu 550 lei lunar. Mai funcționau un sergent major, plătit cu 350 lei lunar, un sergent plătit cu 300 lei lunar, 8 pompieri plătiți cu 200 lei lunar și 8 pompieri plătiți cu 150 lei lunar. Toți erau recrutați din rândul „oamenilor particulari, nu militari”²⁵. În dotarea serviciului figurau trei pompe germane model vechi din 1879, fixe pe cărucior, trase de doi cai, fiecare cu câte 50 m semigarnitură de cânepă, patru sacale de fier vieneze trase de un cal, două sacale din lemn trase de un cal, o scară mecanică belgiană pe patru roate, două scări formate din câte două bucăți una, 11 cai de serviciu, opt topoare, patru cângi, patru furci, un furgon de serviciu, o trăsură mică, o trăsură mare și o brișcă. În septembrie 1922, Serviciul de pompieri al orașului se adresa Ministerul de Interne prin care se solicitau bani deoarece din cauza minimului de salariu și a scumpetei crescânde nu puteau fi cumpărate îmbrăcăminte și încălțăminte necesară celor 20 de pompieri care amenințau cu demisia. Erau necesare, venind și sezonul de iarnă, mantale, vestoane, pantaloni, bocanci, precum și pături pentru învelitul cailor²⁶.

La începutul anului 1925, Secției de pompieri Câmpulung, conform referatului Inspectoratului pompierilor București, i-a fost redus bugetul de la 415.000 lei la 369.504 lei²⁷. Inspectoratul a stabilit pentru secția de pompieri militari un număr de maxim 10 cai pentru tracțiunea pompelor de incendiu ,conform cu mărirea orașului Câmpulung. De asemenea, suma minimă pentru întreținerea cazarmii era de 5.000 lei, suportată de primărie și în care intra curățenia, igiena, dezinfecția, văruiul și procurări de mici unelte necesare²⁸.

Orașul Câmpulung a cunoscut, în decursul existenței sale, numeroase incendii care au produs pagube însemnate locuitorilor săi. Dintre cele mai mari incendii care au mistuit în întregime numeroase imobile din acest oraș și la care pompierii și-au adus o contribuție însemnată la localizarea și stingerea lor au fost și acelea din 21 iulie 1926 și 8-10 mai 1934.

Incendiul din 21 iulie 1926 a izbucnit în jurul orei 12 la imobilul din strada Frații Golești, nr. 24, proprietatea lui Ilie Patraulea și s-a declanșat datorită improvizației făcute de acesta la o sobă de gătit al cărei burlan din tablă a fost așezat direct în contact cu șifa – material ușor inflamabil²⁹. Din cauza timpului îndelungat cât a ars focul în sobă, burlanul s-a înfierbântat în așa măsură încât a declanșat incendiul la acoperișul casei iar focul s-a extins repede și la proprietățile vecine datorită vântului, a timpului secetos și, mai ales, a faptului că imobilele toate erau acoperite cu șifă.

Cu ajutorul pompierilor sosiți la timp, al publicului și chiar al armatei s-a procedat la localizarea incendiului și la protejarea imobilelor vecine. Incendiul a mistuit în flăcări imobilele de pe strada Frații Golești de la nr. 26, 30, 32, 56, 62,

²⁵ *Ibidem*, dosar 6/1922, f. 9-10, 42.

²⁶ *Ibidem*, f. 56.

²⁷ *Ibidem*, dosar 9/1925, f. 2-8.

²⁸ *Ibidem*, dosar 13/1930, f. 4.

²⁹ *Ibidem*, fond Prefectura județului Muscel, dosar 160/1926, f. 2.

64, 66, 90, 97, 101, 103, 103 bis. În total, au ars 16 case de locuit și bunurile aflate în ele „din cel mai curat cartier românesc, din orașul nostru”³⁰.

În legătură cu acest incendiu, prefectul județului raporta primului ministru că „...în ziua de 21 iulie a.c. <1926> în orașul Câmpulung a avut loc un violent incendiu care luând proporții extraordinare a mistuit 12 gospodării cu aproape întregul mobilier aflat întrânsele și era amenințat cartierul dacă nu săreau cu toții la opera de salvare. Pagubele se evaluează la peste 4.000.000 lei”³¹. În continuare, prefectul arăta că „...proporțiile uriașe ce a luat incendiul, se datoresc în cea mai largă măsură lipsei de instrumente bune de apărare contra incendiului...” cu care nu erau dotați pompierii orașului și că „...atât primarul cât și consiliul comunal poartă întreaga răspundere a acestei stări deplorabile...”³².

Trebuie să evidențiem însă faptul că pompierii din Câmpulung, deși lipsiți de „instrumente bune” de apărare contra incendiilor, datorită abnegației și a priceperii de care au dat dovadă – în timpul incendiului – și-au adus o contribuție hotărâtoare la acțiunea de localizare a lui și la salvarea unui număr de 26 de gospodării aflate pe strada Frații Golești. În sprijinul sinistraților din incendiu au fost întocmite liste de subscripții de către Primăria Câmpulung, sculptorul Mățăoanu, Crucea Roșie, Liceul Dinicu Golescu și Comitetul de doamne din oraș, constituit ad-hoc, care a reușit să strângă sume de bani, totalul fiind de 185.000 lei (100.022 lei donații, 30.000 lei, ajutor din bugetul comunal și restul din serbări), care a fost împărțit de către primărie³³. Aceasta, afirma că s-ar fi putut aduna mai mulți bani dar „din cauza lipsei de oameni avuți din orașul nostru”, sumele colectate prin organizarea de serbări și liste de subscripție nu au fost mai mari³⁴.

Inclusiv Ion I.C. Brătianu, în 15.10.1926, prin Constantin Stoicescu din Câmpulung, a oferit 10.000 lei „cu care să ajutați pe cei rămași fără adăposturi după urma focului ce a avut loc în Mahalaua Scheiu în vara anului curent”³⁵.

Orașul Câmpulung, fiind situat în regiune muntoasă, era expus în timpul primăverii unor inundații, care amenințau avutul locuitorilor, apa pătrunzând în locuințele și proprietățile lor. Primăria, pentru a remedia acest lucru, a înființat pe lângă secția de pompieri din localitate un serviciu de apărare contra inundațiilor, cumpărând pompe de aspirare a apei, cu ajutorul cărora se putea scoate apa din locuințe. Pentru a se menține acel serviciu și pentru acoperirea cheltuielilor, Administrația comunală, deoarece nu putea aloca alte fonduri, a înființat o taxă pentru apărarea contra inundațiilor ce era cuprinsă între 70-400 lei și care, în caz de nemulțumire, putea fi atacată prin contestații scrise adresate primăriei. Cu toate protestele instituțiilor și intervenția ministerului nedumerit de o asemenea taxă, aceasta era legală, fiind aprobată de Delegația permanentă județeană, cu ocazia votării bugetului pe 1927³⁶.

³⁰ *Ibidem*, f. 4v, 5.

³¹ *Ibidem*, fond Primăria Câmpulung, dosar 25/1926, f. 68.

³² *Ibidem*, Prefectura județului Muscel, dosar 160/1926, f. 21.

³³ *Ibidem*, fond Primăria Câmpulung, dosar 25/1926, f. 90.

³⁴ *Ibidem*, f. 68.

³⁵ *Ibidem*, f. 62.

³⁶ *Ibidem*, f. 128.

Alarmată de incendiile dese care avuseseră loc, din care unele cu consecințe dezastruoase, primăria era conștientă că trebuie să reorganizeze serviciul de pompieri și să furnizeze materiale cât mai moderne și anume: scări mecanice, motopompe de incendiu, pompe de incendiu de mână, furtunuri de cânepă și de cauciuc, căști, topoare³⁷ etc. Toate însă însemnau cheltuieli suplimentare care făcuseră ca bugetul serviciului pentru anul 1930 să ajungă la 719.838 lei, față de 1925 când fusese de 369.503 lei pentru același efectiv³⁸.

De aceea, adresându-se Inspectoratului pompierilor militari din București, în februarie 1929, primarul orașului arăta că din cauza bugetului foarte mic este nevoit să suprimă, la secția de pompieri, postul de reangajat pe lângă comandant, făcând astfel o economie de 35.820 lei. De asemenea, din cei opt cai pe care îi avea secția au fost suprimați doi făcându-se o economie de 30.660 lei. S-au redus misiile pentru inspecții, transportul oamenilor în interes de serviciu, concediile medicale, întreținerile în spitale, sumele acordate pentru reparații, întreținerea cazarmii, aprovizionarea cu lemne de foc și procurarea de materiale de incendiu. Totalul reducerilor se ridica la 90.480 lei și se solicita polițe de asigurare individuale nominative pentru fiecare pompier³⁹.

Bugetul secției pe anul 1929 fusese de 352.384 lei, bani proveniți de la Ministerul de Interne, iar pentru anul 1930 s-a prevăzut achiziționarea unei motopompe de tip Magirus sau Renault, necesară mai ales după incendiile din oraș, a unei scări pe patru roți „Kuants” și a unui car cu unelte⁴⁰. Personalul secției, la sfârșitul lui 1930, era format din comandant, un reangajat, un plutonier de educație fizică, patru caporali, un sergent și 19 soldați. Echipamentul era tractat de 10 cai și se plăteau solde, echipamente, medicamente, asigurarea oamenilor, măști de gaze, misii de transport, concedii medicale, reparații, combustibili, hrana cailor⁴¹ etc.

În anul 1929 fuseseră controlate 11 instituții (ateliere, fabrici, hoteluri) cărora li se întocmiseră procese-verbale și care până în mai 1930 s-au conformat cerințelor. Gurile de incendiu au fost adaptate hidranților iar Societatea „Râul Târgului” a confecționat pentru secție șase scări de brad, patru căngi, cinci topoare, cinci târnăcoape și a cumpărat aparate Minemax. Din păcate, pentru orice reparație, comandantul trebuia să fugă la primărie „să se roage la toată lumea pentru a obține aprobări și bani” când se știa că „materialul era deja foarte vechi, uzat iar menținerea lui în funcție necesita o deosebită grijă”⁴².

Cu ocazia incendiului din 6 mai 1931, una din pompele secției nu a funcționat deloc fapt pentru care s-au oprit manevrele pentru ca lumea să nu vadă „că pompierii au pompe care nu funcționează” și nici cisterna „nu ne-a adus nici un folos”. Caii secției erau „nărăvași și în drum spre foc au început să sară rupând hamurile” astfel că trebuiau luate măsuri urgente pentru înlocuirea materialelor și

³⁷ *Ibidem*, dosar 13/1930, f. 47.

³⁸ *Ibidem*, f. 38.

³⁹ *Ibidem*, dosar 3/1929, f. 6-10.

⁴⁰ *Ibidem*, f. 19, 23, 28.

⁴¹ *Ibidem*, f. 27.

⁴² *Ibidem*, dosar 13/1930, f. 14, 18, 26, 30.

schimbarea cailor „până când nu e prea târziu”⁴³. Pentru timp de iarnă se dorea confecționarea a patru sănii, dar nu sănii speciale ci sănii de tip țărănesc, compuse din două tălpici de lemn fără șine care nu ar fi costat mai mult de 500-600 lei bucata. În anul 1931 au fost controlate și inspectate 10 instituții publice și particulare.

Conform convenției încheiate între primăria orașului și Ministerul de Război, subvențiile pentru întreținerea pompierilor locali se vărsau la Comandamentul pompierilor în patru rate trimestriale, la începutul fiecărui trimestru, conform cotei stabilite. În mai 1931, secția Câmpulung solicită din nou primăriei achiziționarea prin licitație a unei motopompe cu un debit de 600 l/min, de tip Magirus, avându-se în vedere că toate unitățile de pompieri militari erau dotate cu o astfel de mașină. Fabrica Magirus era cea mai mare din Europa, o întreprindere serioasă, care furniza materiale în Franța, Anglia și Statele Unite⁴⁴.

Din cauza ploilor torențiale din noaptea de 22-23 iulie 1931, în Câmpulung au fost inundații „catastrofale și cu victime omenești”. Astfel, apa râului Târgului ce trecea prin mijlocul orașului din cauza apei abundente și-a schimbat cursul normal rupând digurile de apărare înspre bulevardul Cuza Vodă, inundând bulevardul împreună cu casele locuitorilor, apa ajungând la 1,5 metri înălțime. Cursul râului Târgului nu era regularizat și de aceea aveau loc dese inundații din care cauză primăria va fi obligată să înceapă lucrările de îndiguire în 1937.

Cu ajutorul pompierilor și al soldaților de la Regimentul 30 Mușcel s-au dat primele ajutoare inundațiilor care au fost evacuați. Apele „furioase” au rupt podul de trecere pe o distanță de 50 m în mahalaua Schei, a fost rupt și distrus pe o distanță de 60 m alt pod din mahalaua Vișoi și o parte din podul principal ce făcea legătura între strada Negru Vodă și bulevardul Cuza Vodă pe o distanță de 10 m. S-a stabilit rezistența la podul ce lega strada Unirea de strada Flămânda și au fost inundate casele a șase proprietari. Pagubele s-au ridicat la peste 550.000 lei și în aceste intervenții ale pompierilor s-a resimțit din nou marea nevoie de a fi înzestrat serviciul cu cel puțin două autopompe a căror cost se ridica la 1.500.000 lei⁴⁵.

Cu data de 1 noiembrie 1933, în locul plt. major Nicolae Gh. Ioan, mutat la cerere la Cercul de recrutare Mușcel, a fost numit comandant al Secției de pompieri a orașului plt. major Ardeleanu Nicolae⁴⁶. Acesta, la data luării în primire a serviciului, a întocmit un raport în care arăta starea proastă a localului serviciului și necesitatea reparării și amenajării acestuia, înlocuirea harnașamentului pentru a se ieși la incendii cu șase sacale trase de un cal deoarece cu cele patru cu care se intervenea conțineau în total 1600 l apă, „insuficientă pentru a lucra la un foc mai mare”⁴⁷.

Ținând cont de caracteristicile orașului, se impunea achiziționarea unei autopompe care ar fi ușurat activitatea pompierilor, diferite firme din București

⁴³ *Ibidem*, f. 27.

⁴⁴ *Ibidem*, f. 39.

⁴⁵ *Ibidem*, fond Prefectura Mușcel, dosar 151/1931, f. 12; fond Primăria Câmpulung, dosar 4/1934, f. 28-29.

⁴⁶ *Ibidem*, dosar 12/1933, f. 66.

⁴⁷ *Ibidem*, f. 146, 165.

oferind spre vânzare astfel de mașini. Una din oferte era achiziționarea unei autopompe Fiat model 621 de 45 CP în valoare de 500.000 lei. Analizând oferta, comandantul Ardeleanu a constatat că mașina era amenajată pentru stropit, deci problema stingerii incendiului era de ordin secundar, sistemul de racordare a furtunurilor era tip Italia și nu se potrivea cu sistemul pe care pompierii îl aveau și anume „Stortz”, nu poseda accesoriile necesare pompierilor pentru foc, nu avea decât o ieșire pentru apă și nu avea dispozitive pentru transportul pompierilor⁴⁸.

Majoritatea clădirilor din oraș erau învelite cu șită și pentru că majoritatea incendiilor plecau de la coșurile necurățate din iarnă și lipsa totală de conștiinciozitate a coșarilor în exercitarea profesiei lor se simțea nevoia organizării unui serviciu de coșari publici, precum și avertizări mai dese a locuitorilor cu privire la posibilitatea declanșării unor incendii, prin ordonanțe afișate de primărie.

Peste aproape 8 ani de la incendiul din 1926, un alt incendiu de proporții și mai mari avea să mistuie în flăcări multe gospodării dintr-un cartier al orașului. Potrivit informațiilor desprinse din documentele vremii, acest incendiu a izbucnit pe data de 8 mai 1934 la orele 12¹⁰ și a durat până pe data de 10 mai, ora 1⁰⁰ din noapte, deci în total aproape 37 de ore⁴⁹. Incendiul a izbucnit la imobilul care servea de bucătărie elevilor de la orfelinatul și seminarul „Patriarhul Miron” din Câmpulung. El a luat naștere de la coșul bucătăriei, care fiind în contact direct cu o grămadă din lemn a incendiat-o. De la grămadă, focul fiind alimentat de curenții de aer s-a extins cu ușurință la acoperișul de șită al clădirii vecine lungi de circa 50 de metri și care servea drept dormitor al elevilor de la seminar și orfelinat. Focul, propagându-se din direcția est-vest, de unde bătea vântul, iar șita „... fiind foarte uscată din cauza secetei, focul a cuprins întregul acoperiș al clădirii cu o rapiditate nebănuită...”. Din acoperișul acestei clădiri vântul a desprins bucăți de șită aprinsă și le-a împrăștiat până la o distanță de aproape 1 km depărtare aprinzând în scurt timp și alte locuințe din cartierul Negru-Vodă⁵⁰.

Pompierii din oraș au fost anunțați telefonic la orele 12¹⁵ și au sosit la locul incendiului după cinci minute. La sosirea pompierilor, care trebuie să recunoaștem, a fost destul de operativă, focul cuprinsese „...aproape întreg acoperișul dormitorului elevilor seminariști, iar la o distanță de circa 300 metri era în flăcări acoperișul de șită a caselor cu etaj”, de pe strada Elena Doamna nr. 7 și casele din strada Negulici nr. 11⁵¹.

Secția de pompieri din Câmpulung a participat la stingerea și localizarea incendiului cu un efectiv de: un plutonier major, un caporal, 23 soldați, două pompe Kraus, o scară cangiană și patru sacale a câte 400 litri fiecare⁵². Odată sosiți la fața locului pompierii din Câmpulung, dându-și seama de situația creată „...de acord cu autoritățile aflate la fața locului...”⁵³ au renunțat la ideea de a ataca focul declanșat la sursă, deoarece cu forțele și mijloacele de intervenție de care

⁴⁸ *Ibidem*, f. 163,167.

⁴⁹ *Ibidem*, dosar 4/1934, f. 83.

⁵⁰ *Ibidem*, f. 83v.

⁵¹ *Ibidem*.

⁵² *Ibidem*, f. 84.

⁵³ *Ibidem*, f. 83v.

dispuneau nu puteau face față. Din acest motiv și pentru eficacitatea intervenției, pompierii au acționat la început pentru stingerea incendiului la casele din strada Elena Doamna nr. 7 spre a nu se extinde la un grup compact de șase case care se aflau în imediata apropiere.

Intervenția concomitentă a pompierilor din Câmpulung asupra incendiului izbucnit la alt imobil din strada Ana Doamna nr. 8, a avut ca efect înlăturarea primejdiei care amenința cu incendiu un grup de case vecine cu cea incendiată. Intervenția pompierilor a fost totuși stânjenită de panica ce cuprinsese populația din cartierul incendiat și a debitului de apă foarte mic de pe conductele de alimentare cu apă a orașului. Pompierii din Câmpulung ajutați de pichetul de incendiu al Regimentului 30 Dorobanți și de numeroși cetățeni au căutat „...pe cât posibil...” să ia „...din calea focului tot ceea ce îl putea alimenta”⁵⁴.

Cu toate eforturile făcute și ingeniozitatea în acțiunile de care au dat dovadă în lupta cu flăcările, pompierii din Câmpulung cât și autoritățile locale și-au dat seama că nu vor putea face față stingerii incendiului. În fața situației create, autoritățile administrative din Câmpulung au solicitat ajutor pompierilor din Pitești și București. Secția de pompieri din Pitești, cu un efectiv de „...un locotenent, 10 oameni și o autopompă...” a sosit, în ziua incendiului, după o oră de la solicitarea ajutorului. Postul de ajutor de la compania de pompieri din București a plecat cu un tren special format din cinci vagoane, pe data de opt mai la orele 15⁴⁰. Efectivul acestui post de ajutor se compunea din: un căpitan, un locotenent, patru plutonieri, trei subofițeri instructori, un maestru, 25 oameni de trupă și patru mașini de incendiu „Magirus Benz”⁵⁵.

Până la sosirea pompierilor din Pitești și București, cei din Câmpulung au săvârșit adevărate acte de eroism în lupta cu flăcările pentru limitarea răspândirii acestora în cartierele orașului. Odată cu sosirea echipelor de pompieri din Pitești și București dotate cu utilajele necesare, acțiunea de stingere și localizare a incendiului a fost mult mai eficace. Cu forțe unite și sub conducerea unor comandanți încercați și pricepuți, pompierii, în cele peste 30 de ore de intervenție, au reușit să limiteze și să lichideze un dezastru care putea lua proporții mult mai mari.

Impresionați de curajul de care au dat dovadă pompierii din Pitești în timpul intervenției, autoritățile administrative din Câmpulung transmiteau, în numele lor și al populației orașului, mulțumiri primarului orașului Pitești. În scrisoarea de mulțumire adresată primarului orașului Pitești se transmiteau „...vii mulțumiri pentru grabnicul și prețiosul sprijin dat cu ocazia puternicului incendiu care a lovit crud orașul...”. Totodată, se scotea în evidență „...stăruința și eroismul depus de secția de pompieri...” în frunte cu inimosul și priceputul lor comandant, locotenentul Iordache Nicolau. „Sosiți la o oră după ce a fost solicitat sprijinul d-voastră, putem spune fără exagerare, că ei au putut să localizeze și să înăbușe incendiul, salvând multe alte gospodării de la un adevărat dezastru și aceasta datorită, în toată măsura, energiei și spiritului de jertfă fără seamă al bravului lor

⁵⁴ *Ibidem*, f. 84.

⁵⁵ *Ibidem*.

comandant. Prin fum și foc, amenințați la fiecare clipă, ei au dat dovada cea mai sublimă a capacității lor”⁵⁶. Tot la fel au acționat și pompierii sosiți din București.

În acest incendiu au fost mistuite de flăcări 21 de gospodării cu anexele lor situate pe străzile: Pictor Negulici, Negru-Vodă, Al.N. Voievod, Maior Giurescu, Elena Doamna și Ana Doamna. În afara gospodăriilor particulare au mai suferit din cauza incendiului: Biserica Șubești, Bărăția, Corporația, Seminarul și orfelinatul „Patriarhul Miron”. Pagubele materiale au fost evaluate la peste 6.000.000 lei.

Comandantul pompierilor militari București raporta Ministerului de Interne, în 29.07.1935, că sumele de bani achitate de comandament, pe ani, pentru întreținerea secției de pompieri Câmpulung, în plus față de sumele acordate de primăria orașului, s-au ridicat în perioada 1927-1934 la suma totală de 113.956 lei⁵⁷. În piața Palatului Prefecturii din Câmpulung, în 24 august 1935, s-au recepționat cele două autopompe de incendiu marca „Magirus” cu care a fost înzestrată secția de pompieri, făcându-se și demonstrații pentru locuitorii adunați în număr mare care au asistat la exerciții⁵⁸.

Impresionați, locuitorii orașului, din dorința de a vedea mașinile de incendiu „defilând prin fața lor”, au început să anunțe incendii la case datorate coșurilor necurățate (două anunțuri în decembrie 1935 și două în ianuarie – februarie 1936) care, pe lângă consumul de benzină și de ulei, ducea și la deteriorarea mașinilor ca urmare a „gropilor și șanțurilor de pe străzi”. De aceea, primăria a dat ordonanța 1502 din 28.04.1936 care prevedea interzicerea anunțurilor de incendii fără a fi adevărate iar angajările de coșari pentru curățarea sobelor sau coșurilor urma să se facă cu asistență din partea pompierilor. Contravenienții erau trimiși în judecată sau sancționați⁵⁹.

În iunie 1936, secția a luat în primire două noi sacale împreună cu accesoriile lor, iar pe 13 septembrie s-a sărbătorit „patronul pompierilor” care au cuprins serviciu religios, cuvântări și la urmă „gustări servite asistenților”⁶⁰.

În afară de intervențiile efectuate de pompieri în orașul Câmpulung aceștia au fost solicitați să intervină și în localitățile din apropierea orașului cum au fost incendiul din 25 august 1930 de la Nămăiești, incendiul din 17 noiembrie 1930 de la Școala primară Stoienești, incendii care se s-au soldat cu pagube de sute de mii de lei⁶¹. În favoarea victimelor incendiilor și inundațiilor întâmplare în diferite localități și pe baza actelor de constatare se acordau diferite sume de bani de către Comitetul central pentru ajutoarea incendiaților și inundaților cu sediul în București a cărui secretar general era doamna Clotilda gen. Averescu, iar președinta Comitetului M.S. Regina Maria. Încă din 1927 se constituiseră comitete județene și municipale cu rolul de a ajuta sinistrații pentru procurări de materiale de construcție, aprovizionare cu sămânță pentru culturi, refacerea inventarelor agricole.

⁵⁶ *Ibidem*, f. 81.

⁵⁷ *Ibidem*, dosar 12/1935, f. 52.

⁵⁸ *Ibidem*, f. 55.

⁵⁹ *Ibidem*, 16/1936, f. 15-17.

⁶⁰ *Ibidem*, 16/1936, f. 30-50.

⁶¹ *Ibidem*, fond Prefectura Mușcel, dosar 56/1930-1933, f. 20, 21, 36.

Sumele plătite de primăria Câmpulung pentru întreținerea secției de pompieri pe perioada 1930-1937 a fost în scădere de la 721.539 lei la 89.329 lei⁶².

Pompierii erau singurul serviciu care era complet instruit pe timp de pace în vederea apărării pasive a orașului, dar fără „instrumentele necesare în caz de bombardament aerian” serviciul se descompleta din primele momente, prin scoaterea din serviciu a oamenilor care nu aveau materiale și echipament de protecție împotriva pericolului „aero-chimic”.

În decembrie 1937, comandantul Ardeleanu Nicolae se adresa din nou Primăriei Câmpulung arătând că secția continuă să activeze în condiții necorespunzătoare – lipsă de spațiu, ușa directă în stradă, pietonii priveau noaptea pe ferestre la ostașii dezbrăcați pentru culcare, multă igrasie. Deoarece Gimnaziul industrial de băieți urma să evacueze încăperile pe care le ocupa în cazarma pompierilor, el solicita punerea la dispoziție a tuturor încăperilor ocupate pentru instalarea dormitorului trupei și depozitarea efectelor pentru conservare⁶³. Dintr-o cameră urma să se facă o sală de teorie întrucât pregătirea pentru apărarea civilă precum și celelalte materii de specialitate cereau imperios să existe o astfel de sală. Unitățile de pompieri militari din orașele reședință de județ urmau să devină, începând cu anul 1938, Centre de acțiune și instrucție pentru dezvoltarea măsurilor de apărare civilă precum și pentru organizarea de pompieri rurali⁶⁴. În februarie 1939, primarul orașului, col. Grigore Grecescu, era informat că era necesară procurarea sau confecționarea a 10 paturi de fier pentru trupă pentru „a înlătura răul de a mai dormi câte trei oameni în două paturi”⁶⁵.

Majoritatea comunelor județului nu puteau să suporte din bugetul lor cheltuielile cu înființarea unor posturi de pompieri, dar se solicita dotarea cu mai multe extincitoare manuale care se dovediseră satisfăcătoare pentru combaterea incendiilor. Ca urmare, s-a recomandat tuturor comunelor achiziționarea de la Societatea Minimax din București a unor extincitoare „tuturor colectivităților și instituțiilor publice care erau veșnic expuse unor dezastre incendiare”⁶⁶. Secția de pompieri deținea două stingătoare de incendiu de mână de tipul „Wintrich” nr. 10 cu o capacitate de 10 litri furnizate de firma Donatti & Haspel din București.

Conform legii pentru organizarea pompierilor apărută conform Înaltului Decret Regal nr. 815/1936, publicată în Monitorul Oficial nr. 80, partea I, din 04.04.1936 se organizează serviciul pompierilor rurali și de apărare pasivă a comunelor și se înființează Grupul I pompieri militari cu sediul la Craiova de care aparținea și județul Mușcel⁶⁷.

Conform adresei nr. 3049/1937 a MapN, în cazul în care prefecturile solicitau concursul armatei pentru cazuri de inundații, trebuiau să se adreseze direct corpului de armată pe raza căruia se aflau urmând să intervină unitățile de pompieri. Plata

⁶² *Ibidem*, fond Primăria Câmpulung, dosar 22/1938, f. 68.

⁶³ *Ibidem*, dosar 22/1938, f. 5.

⁶⁴ *Ibidem*, f. 6.

⁶⁵ *Ibidem*, dosar 13/1939, f. 1.

⁶⁶ *Ibidem*, fond Prefectura Mușcel, dosar 56/1930-1933, f. 22.

⁶⁷ *Ibidem*, fond Primăria Câmpulung, dosar 12/1937, f. 62.

pentru intervenție se făcea din bugetul primăriei anticipat⁶⁸. În cursul anului 1937 au avut loc în județul Mușcel un număr de 48 de incendii la care s-a intervenit, fie cu pompierii militari, fie cu pompierii voluntari din comune⁶⁹.

În august 1940, din cele 80 de comune ale județului, doar câteva comune printre care Domnești, Dragoslavele, Lerești, Leordeni, Rucăr și-au putut achiziționa pompe de mână contra incendiilor în baza sumelor subscrise la Prefectura Mușcel. Ținutul Bucegi a mai repartizat în august 1940 două pompe la comunele Băjești și Coșești, valoarea unei pompe construită la fabrica „Corvinus” din Cluj ridicându-se la 54.600 lei. Comunele au subscris, în general cu ajutorul băncilor populare și al primăriilor, sume cuprinse între 500 și 27.000 lei pentru procurări de pompe și materiale de incendiu dar serviciile de pompieri rurali nu erau nici bine organizate și nici bine dotate⁷⁰.

În conformitate cu Înaltul Decret Regal nr. 2919/1938, Ministerul de Interne, cu ordinul 20526A/1938, a aprobat sporirea numărului de Grupuri de pompieri de la 7 la 10, respectiv câte unul de fiecare ținut. Comandant al Grupului 2 pompieri „Bucegi”, sub a cărui comandă intrau toate formațiunile de pompieri militari și rurali de pe tot cuprinsul Ținutului Bucegi, a fost numit lt.col. Nicolae R. Petre din Corpul pompierilor militari⁷¹.

În baza ordinului circular nr. 726 din 26.07.1938 al comandamentului pompierilor militari, toate comunele din județ trebuiau să-și procure materiale pentru apărarea pasivă și să execute exerciții periodice pentru a fi în măsură ca populația să fie protejată în cazul în care s-ar fi produs atacuri aeriene⁷². Pentru intervenții în cazul răniților sau arșilor era nevoie permanentă și de material sanitar, procurat din comerț, constituit din seringi tip Record de 2 și 5 cm, ace, pense, foarfeci, termometre, ventuze, apăsătoare de limbă, întorcătoare de pleoape, sticle picătoare pentru ochi⁷³.

Bugetul secției de pompieri pe anul 1939 prevedea un număr de 26 de militari din care 19 soldați plătiți cu 0,50 lei pe zi, doi caporali plătiți cu 1 leu pe zi, doi sergenți plătiți cu 1,50 lei pe zi, doi subofițeri instructori plătiți cu un salariu de 2670 lei lunar fiecare și comandantul, plutonier major Ardeleanu care era plătit cu suma de 4730 lei lunar⁷⁴. Pentru deplasări pe timp de iarnă s-au solicitat din nou bani pentru confecționarea unei sănii pentru pompa de mână și două pentru sacale, iar în cazul „marile incendii” se solicita ca sacalele și stropitoarele serviciului de salubritate al primăriei să urmeze coloana de pompieri spre a scuti mașinile de a face „diferite navete la alimentare”⁷⁵.

⁶⁸ *Ibidem*, fond Prefectura Mușcel, dosar 132/1937, f. 13.

⁶⁹ *Ibidem*, f. 53.

⁷⁰ *Ibidem*, fond Primăria Câmpulung, dosar 12/1937, f. 55, 62, fond Prefectura Mușcel, dosar 126/1940-1941, f. 132.

⁷¹ *Ibidem*, fond Primăria Câmpulung, dosar 22/1938, f. 74.

⁷² *Ibidem*, dosar 54/1938, f. 19.

⁷³ *Ibidem*, dosar 22/1938, f. 10.

⁷⁴ *Ibidem*, f. 12.

⁷⁵ *Ibidem*, dosar 58/1939, f. 2-3.

Cele două mașini ale secției au consumat pe exercițiul 1938-1939 100 litri de benzină și 12 kg de ulei. Din cauza întrebuințării zilnice la instrucție a scărilor culisabile cu care erau dotate mașinile, treptele scărilor s-au subțiat prin frecare și s-au montat bride (inele de metal) pentru a proteja scările de intervenție.

În afară de cele două mașini, cu adresa nr. 2831/1939 a Comandamentului pompierilor militari și în baza adresei nr. 101 din 12.02.1939 a secției de pompieri Câmpulung se dorea completarea echipamentului existent prin cumpărarea unor autovehicule care nu se puteau procura prin rechiziții și anume: o autocisternă, în primă urgență, două autocamionete, două motociclete cu ataș și un automobil pentru persoane, autovehicule care ar fi putut fi folosite în timp de pace la nevoile edilitare ale orașului⁷⁶.

Pentru dotarea secției, în 17.06.1939, se solicita primăriei dotarea cu două țevi de stropit „Alco”, fie din fondurile primăriei pentru pompieri, fie din fondurile de apărare pasivă. Țeava „Alco” fusese experimentată la Comandamentul pompierilor și „s-a găsit foarte utilă fiind ușor de manipulat și purtat”. Ea proteja pe servanți, la incendiu „contra dogorelii” prin pânza de apă ce o împrăstia în jurul lui „bătând în același timp cu jet puternic dacă e nevoie asupra focarului”⁷⁷. Țeava era de asemenea foarte practică la inundațiile din apartamente, la podurile caselor, grajduri, furaje, unde fasciculul pulverizat de apă putea fi dirijat într-un unghi închis sau deschis. Era foarte practică și în apărarea pasivă la dezinfecții, bătând o pânză de apă pe un diametru ce circa 10 metri⁷⁸. În cadrul apărării pasive au fost cumpărate 85 de măști contra gazelor tip militar în sumă de 78.200 lei și se solicita cumpărarea a patru lanterne de buzunar, necesare la intervențiile din timpul nopții când lipsea lumina și trebuiau cercetate podurile, camerele sau diferite drumuri. Gurile de apă pentru incendiu au fost toate marcate cu vopsea de ulei pentru a putea fi găsite cu ușurință în timpul iernii⁷⁹.

În ziua de 07.04.1939 a izbucnit un incendiu în mahalaua Apa Sărată care a distrus complet 8 gospodării, focul pornind de la un coș defect al casei proprietarului Ion Dafina. Valoarea totală a pierderilor respectiv case, animale, grajduri, anexe, bunuri și alimente s-a ridicat la peste 1.000.000 lei. Fiind în preajma sărbătorilor de Paști sinistritații au primit imediat ajutoare pentru hrană de la primărie în valoare de 5.800 lei și au fost cazați într-un imobil școlar. Rezidența ținutului a acordat în 29 aprilie suma de 21.000 lei dar ajutoarele fiind insuficiente s-a recurs la liste de subscripții care au fost înaintate tuturor primăriilor, parohiilor, societății de Cruce Roșie și Centrului de ajutorare a sinistritaților din București. Acesta a fost un incendiu foarte puternic, pompierii intervenind cu toate echipamentele pentru stingerea focului, dar datorită vântului acesta s-a extins foarte repede. Fiind dotați și cu mașini, pompierii se deplasau și la incendii izbucnite în comune cum a fost cel din 11-12 octombrie 1940 din comuna Schitu Golești sau cel de la Școala primară de băieți Câmpulung din 13.03.1938⁸⁰.

⁷⁶ *Ibidem*, dosar 13/1939, f. 4.

⁷⁷ *Ibidem*, dosar 13/1939, f. 20-21.

⁷⁸ *Ibidem*, f. 21.

⁷⁹ *Ibidem*, dosar 12/1940, f. 72, 78.

⁸⁰ *Ibidem*, f. 1; 22/1938, f. 14.

În 25.05.1939, a avut loc în orașul Câmpulung un exercițiu de apărare pasivă în scopul de a învăța populația civilă cu măsurile ce trebuiau să fie luate și respectate în timpul unor atacuri aeriene care s-ar fi putut produce asupra orașului⁸¹.

Pentru exercițiul 1940-1941, Primăria Câmpulung a acordat în 29 mai 1940, ca subvenție pentru întreținerea secției de pompieri, suma de 228.361 lei. Suma înscrisă nu era suficientă mai ales că pentru intervenția în caz de apărare pasivă echipele de pompieri aveau nevoie, conform raportului din martie 1940, de 15 costume de iperită, două aparate izolante, două detectoare de iperită, două detectoare polivalente, 100 de truse pentru gazați, două vermorele, furtunuri și patru brancarde de metal în valoare de 652.000 lei, care din păcate nu puteau fi dați de primărie⁸². De asemenea, secția mai avea nevoie de 50 tone de lemne pe an pentru încălzit, făcut mâncare, fiert la animale, spălat rufe iar pentru o pereche de cai era nevoie de 186 kg ovăz și 62 kg uruială de porumb lunar.

Rezidența Ținutului Bucegi a dat ordin în ianuarie 1940 ca unitățile de pompieri să fie dotate cu faruri electrice pentru misiunile de noapte când era posibil ca uzina electrică să nu funcționeze. Pentru achizițiile de echipamente necesare pompierilor, primăria primea sponsorizări de la diferite societăți cum a fost și Departamentul Electrica din cadrul societății petroliere Concordia din 11.04.1940 care a donat suma de 5.000 lei pentru „achiziția de material necesar corpului de pompieri”⁸³.

După multe intervenții, în baza adresei Direcției generale a drumurilor din 10.08.1940, motopompele pompierilor au fost scutite de plata taxei pentru drum în valoare de 5800 lei deoarece s-a considerat că nu foloseau drumurile publice și nu erau producătoare de venituri⁸⁴.

Din cauza „stării excepționale” prin care trecea țara, în 9.09.1940, primarul orașului, Anton Negulici, a predat comandantului pompierilor, plt.mj. Ardeleanu Nicolae, în conformitate cu dispozițiile ordinului MI nr. 5500 din 06.04.1939 și a ordinului Comandamentului corpului pompierilor militari nr. 23122 din 27.08.1940, autovehiculele, vehiculele cu tracțiune animală, animalele, harnașamentele și materialele de apărare pasivă care se înregistrau la secția de pompieri, iar din acestea, unele trebuiau garate și întreținute în continuare de primărie care le și putea folosi atunci când avea nevoie. Se avea în vedere că la revenirea țării „la o stare mai bună” bunurile să treacă din nou în inventarul de bunuri al primăriei. Se predau:

Autovehicule: una autopompă cisternă „Magirus”, una autopompă „Magirus”, una autocamionetă „Fargo”, una autocisternă stropitoare „Renault”.

Vehicule cu tracțiune animală: una căruță pentru doi cai, patru căruțe pentru boi, șase căruțe pentru un cal cu patru roți, una pompă „Knaust”, una pompă cu pistoane oblice, una scară mecanică „Kangiană”, trei sacale mici „Knaust”, pe două roți, două trăsură pe arcuri, pentru doi cai, șase tomberoane pe două roți, una cabrioletă pentru doi cai, 10 cai de ham și șase boi.

⁸¹ *Ibidem*, dosar 195/1939, f. 1.

⁸² *Ibidem*, dosar 12/1940, f. 38-42, 50.

⁸³ *Ibidem*, f. 8, 30.

⁸⁴ *Ibidem*, f. 59.

Harnașamente: 12 perechi hamuri cu câmpuri, două juguri pentru cal, patru pernițe pentru juguri / cal, patru câmpuri pentru un cal.

Materiale de apărare pasivă: 85 măști contra gazelor model militar 1932 și două târgi de metal pliante.

Rămâneau în grija primăriei autocamioneta Fargo, stropitoarea Renault, patru căruțe pentru boi, șase căruțe pentru un cal, două trăsură pe arcuri, șase tomberoane, una cabrioletă pentru doi cai, opt cai, șase boi și 10 perechi de hamuri cu câmpuri⁸⁵.

Pe lângă proprietarii de imobile, au fost luate în evidență și instituțiile particulare care au fost nevoite să-și organizeze măsuri de apărare și camuflare. În Câmpulung existau două școli, două spitale, din care unul militar, patru farmacii, trei drogherii, un economat, două bănci, 13 biserici, 16 băcănii, 24 cârciumi, trei mori, o fabrică de cărămidă, una de mezeluri, două de industria laptelui, cinci ateliere mecanice, unul de rotărie, două de fierărie, două de scărmanat lână și cinci brutării⁸⁶.

În baza Decretului-Lege pentru modificarea unor dispoziții din legea administrativă nr. 576/1942 publicată în Monitorul Oficial nr. 48/1942, primăria orașului a întocmit și publicat Regulamentul pentru organizarea serviciului de curățire a coșurilor și a corpului „hornarilor” (coșari comunali) în vederea prevenirii incendiilor, curățirea coșurilor și a oricăror conducte de fum. Primarul orașului, Anton G. Negulici, în conformitate cu prevederile regulamentului, trebuia să numească maestrul hornar (coșar) al orașului iar pentru fiecare circumscripție se numea un hornar care purta vizibil, pe haină, în timpul serviciului, o tăbliță de metal cu inscripția „Coșarul circumscripției” în mărime de 6x6 cm, iar la domiciliu afișa o tablă cu aceeași inscripție. Se stabileau tarifele, obligațiile proprietarilor și sancțiunile ce se aplicau în cazul de nerespectare a prevederilor regulamentului ce a fost aprobat prin Decizia Ministerului de Interne cu nr. 26.500/1942⁸⁷.

Pentru că orașul nici în anul 1944 nu avea vreun un coșar calificat, iar serviciul înființat trebuia încadrat cu personal care se aibă „răspundere morală cât și materială”, s-a făcut apel la toate Camerele de Muncă și primăriile din țară și în special la cele din Transilvania, unde industria pentru curățatul hornurilor în Ardeal și Banat fusese reglementată încă din 1860 - 1870 și după 1918, să fie recomandați maiștri și lucrători calificați. În urma publicațiilor făcute, inclusiv în ziare cum ar fi *Gazeta Sibiului*, *Țara* etc. s-au prezentat coșari calificați din Turda și Craiova. Cei din Turda solicitau pentru serviciile lor câte de 27.000 lei lunar, salariu dublu de Crăciun, 20% din încasările pentru arsul hornurilor, încasarea integrală a sumelor de la serviciile suplimentare, o pereche de bocanci gratuită și salariul dublu în prima lună de la stabilirea în oraș pentru acoperirea cheltuielilor de transport⁸⁸. Cei din Craiova doreau 16.000 lei plus 10% din taxele încasate conform tarifelor din regulament, 6 lucrători și 4 ucenici întreținuți de primărie și tot ce aveau nevoie pentru exercitarea meseriei. Ofertele fiind mult exagerate față de veniturile pe care

⁸⁵ *Ibidem*, f. 62.

⁸⁶ *Ibidem*, dosar 44/1945, f. 526-528.

⁸⁷ *Ibidem*, dosar 45/1942-1944, f. 1-7.

⁸⁸ *Ibidem*, f. 12, 24 - 26, 48.

comuna le putea realiza de la proprietari și pentru că nu s-au mai prezentat și alți ofertanți primăria nu a putut să organizeze serviciul conform regulamentului, primarul I.G. Marinescu declinându-și competența.

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, pompierii din Câmpulung își vor face pe deplin datoria intervenind ori de câte ori a fost necesar la stingerea incendiilor sau la alte misiuni pe care le-au primit în această perioadă. Astfel, în noaptea de 07.04.1942 au intervenit la incendiul produs la Gimnaziul industrial de băieți din Câmpulung, care prin felul construcției făcea corp comun cu Școala primară nr. 2 de băieți și unde pagubele s-au ridicat la 10.000 lei sau și-au făcut pe deplin datoria la inundațiile care au avut loc în februarie 1942 din cauza revărsării apelor din iaz, din cauza barajelor făcute din bârne și lemne de către proprietari și conducătorii stabilimentelor industriale⁸⁹.

De asemenea, pompierii au intervenit pentru salvarea gospodăriilor în urma viiturilor extraordinare din 1940 și a ploilor din iunie 1941, când apa râului Târgului, ale cărui lucrări de corectare și îndiguire începute în 1933, în valoare totală de 9.000.000 lei, nu fuseseră încă terminate, a distrus proprietăți și poduri, populația fiind nevoită să facă ocoluri mari pentru legătura cu comunele din răsăritul județului⁹⁰.

⁸⁹ *Ibidem*, dosar 134/1942, f. 79, 107.

⁹⁰ *Ibidem*, f. 187, 392.